

„Hopla—bum!”

MOTO:

- „De ce plingi pu-
tule.
te temi să intri la
circ?
- Leii nu-ți fac ni-
mic.
- Sint bătrâni. Nu
mai au dinți.”
- „Mi-e frică de
clowni.
- Nici ei nu mai au
dinți!”

Clownul. O meserie care a devenit datorită lui Bergson (și lui Chaplin), categorie estetică. Pentru a demonstra mecanismul risului, filozoful a avut nevoie de ceea ce e mai greu pe lume — de exemple. Deci a fi clown (exemplu) e un lucru foarte greu. Iertat fie-ne păcatul silogismului, dar prin clownii copilăriei, am ajuns să iubim teatrul și, eventual, să descoperim

chiar și (sau mai ales) tea-
trul absurd.

Unde încep clownii? În reprezentațiile colosal gro-
tești ale lumii elene, în iar-
naroacele fierbinți ale Romei,
în farsele medievale? Arle-
chino, Pantalone, Căpitanul,
Trufaldino? — Cum să se
fi chemat? Punch, Kasperl,
Karagöz, Petrușka, Păcală al
nostru, sau Pierrot-ul lui De-
bureau? Ce sint clownii lui
Shakespeare, doicele sale,
Falstaffii săi? Niște imenși
bufoni, proiectați în eterni-
tate, la acea graniță imper-
ceptibilă între tragic și com-
ic din a cărei împerechere
Aristotel deslușea zămislin-
tu-se monstruos grotescul.
Clowni de hirtie, cirpe și
carton, Mărioara și Vasila-
che au avut cîndva ceva de
spus... Și străbunii noștri
au ris de nebunii clowni,
de Manea Nebunul, de Prin-
țipul Zamfir, citați de Ghica,
de aceia citați de Miron
Costin la nunta fetei lui
Vasile Lupu, sau de cei po-
menii de Neculce. Departe
de noi gîndul unei istorii
a clownilor — așteptăm încă
pe cele ale actorilor — de
alde Bosco sau de trupa
celor mulți Sidoli (ultimul
își duce venerabila bătrînețe
între casă și bărcile Cîșmi-
giului), de Mărculescu cel
grozav în costume, pe Cia-
canica...

Clown modern înseamnă
Chaplin — fără rival, Berg-
son concret — cu toți ci-
racii săi, dintre cari unii
chiar geniali ca Etaix sau
Tati. A rămas clownul o
meserie? Nu! Se mai cul-
tivă arta umorului în mane-
se mai crează acele uimi-
toare pantalonade, transmise
(și dezvoltate, recreate) prin
generații. Clownii foloseau o
temă — o întîmplare mică
— manevrînd un obiect de re-
cuzită — un ou, o farsurie
o scîndură și brodau sute de

improvizații pe trei note —
ca trompetiștii din New
Orleans. S-a încercat — for-
tat — neorganic — planta-
rea scheciului, a cupletului,
a monologului (vai), a sce-
nete, a orice vreți, dar nu
a clownadei. Ce e clownada?
Ceva inimitabil, unic, im-
plantat în atmosfera circu-
lui, în mirosul său de grajd.
în paielele cu solzi de pește
aurit. Nici un Barnard al
regiei nu a reușit vreodată
o asemenea implantare!...

În teatru se spune cîte-
odată la o scenă de co-
medie: „nu faceți circ!” —
la Institut se spune studen-
ților care „trag” de comic
iarăși că fac „circ”... Să fie
asta o insultă. Cînd e pe
scena de teatru da. Cînd e
în arenă — nu. Dar cînd e
în arenă?

Clownul perfect trebuie să
fie balerin, acrobat, impro-
vizator, să creeze un tip,
adică actor total. Cîți dintre
comicii noștri cunoscuți s-ar
încumeta. Unii au încercat
și au dezertat... Cine a ră-
mas. Arid peisaj... S-a vor-
bit, s-a scris mult despre
Shakespeare, despre Maia-
kovski, în arenă. Foarte pu-
șin despre clowni în arenă.
Dar arena e a lor. Acolo vin
copiii, oamenii serioși, la cea-
sul cînd vor să mai fie
copii... E singurul loc în care
se regăsesc, spunea cineva,
și ciobanul și academicianul...
Am vrut să dau exemple în
acest articol, am vrut să ci-
tez nume... Nu prea am!...
Cine ne înveștește la circ?

Tăcere...

Clownii intră în arenă cel
mai ades penibil. Ies în tă-
cere. Chestiune de curaj,
desigur. DAR CINE MAI
ARE CURAJUL? ...În circ,
școală — se spune — a ma-
nejului, nu e mai ușor să
înfrunți risul decît tigri!

Alceu Popovici